

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092

Излази сваки дан у 6 ч. пре подне.

ТЕЛЕФОН ШТАМПАРИЈЕ 1092

Уредништво и Админ.:
Космајска ул. бр. 22.
www.nb.rs

Глас се дају у Админ.
Цена утврђена.

Експлицитна се писма не при-
лажу. — Рукописи се не
не враћају.

Цена, рукописе, новац и
остао што се односи
за лист, слати власништву
листа.

Адреса за телеграме:
„СТРАЖА“ — БЕОГРАД

Претплата за Србију
на пошти:
на годину . . . . . Дин. 12.—
шест месеци . . . . . 6.—
три месеца . . . . . 3.—
један месец . . . . . 1.—

Претплата за иностранство
на пошти:
на годину . . . . . дин. 30.—
шест месеци . . . . . 15.—
три месеца 7.50

Христос Васкрсну

Нашим читаоцима и пријатељима и право славне и католичке вере, најсрдачније чести тамо светли празник Христовог Васкрснућа!

Гле новог Галилеја

Христос Васкрсну!

Ваистину Васкрсну!

Тим се поздравом данас поздрављају смирени Хришћани у свих пет делова света. Тим узвишеним поздравом поздрављају се данас милиони стежући један другог топло руку и честитајући велики празник Христовог Васкрсења. После мучења и гањања, после мученичке смрти на крсту Христос је васкрснуо и издигао се на небо и сео са лево стране свога Господа Оца.

Христос Васкрсну Ваистину Васкрсну!

кружи данас дуж земљаног шара и њиме се поздрављају и богати и сиромаси и гладни и сити и здрави и болесни. Њаме се данас поздрављају и убоги просјаци и крунисани владари.

Христос Васкрсну Ваистину Васкрсну!

струји данас целим светом и буди у нама слатке осећања слатке наде. После страдања Христос је умро да Васкрсне и да се попне у небесне висине.

За нас, Србе, значајан је данашњи велики празник. И ми страдамо као Исус Мученик, и нас су вековима мучили, вековима кинили, вековима смо носили свој крст, а који нас непријатељ хтеде да разапне.

И као што је Христос умро да би Васкрснуо ми смо изгубили своју слободу своју независност, да је после пет векова робовања опет повратимо и да је истакнемо на висину.

Пет векова робовања, пет векова самртних трзаја, пет векова очајавања у тузи и плачу.

И дође дан Васкрсења и Српски народ предвођен својим храбрим синовима збаци са себе јарам Турака и засну нов независан живот.

Али ово Васкрсење не би потпуно. Требало је да прсје још доста времена, требало је да се прсје кроз низ искушења, требало је пребродити силне препреге. И Српски народ као некада Галилеј стрпљиво је сносио недању жавота, и клецајући под ударцима судбине носио је Крст страдања даље.

И најбоше нови дани, дани који су предказивали нову срећу, нову благодет: под снажним ударцима српске деснице заљуља се и по други годни Стамбол и српски крвљу сло- бодне кра- м, пуш- Праз-

И синусе нови дани нове среће, и српско племе, које под туђанским игом није сме- ло ни кандало да припа и — пропевало је славећи Господа Бога. Али... И опет се навукоше црни облаци над српским небом, на којем се тек беху показали ведри облаци. И опет рикнуше топови, вриснуше брзометке, синусе оштри ножи. И Галилеј, спет, меу Крст на своја лџа и пође путем, који води потпуном Васкрсењу: Уједињењу Српства.

Христос Васкрсну Ваистину Васкрсну!

И теби Србине на лому и теби војводе што с пушком у руци стојиш у рову и чекаш тренутак, па да или погинеш или победиш.

Христос Васкрсну Ваистину Васкрсну!

И теби брате још неослобођени, што цвилш у ропству. Знај да није далеко онај дан када ће твоја равна поља, твоје цветне ливаде, твоје плодне њиве походити Српски витез, завршати бесна ждрала, загрмети топова, сенути оштра ножа.

Христос Васкрсну Ваистину Васкрсну!

Српски народе где год те има и знај, да се српски народ збио у једну непробојну фалангу и пошао да ти на врховима својих убојних ножа дарује слободу, као што ју је даровао и Косовском Робу. А када из ове неравне борбе изиђе као победилац сви ће узвикнути: Гле, новог Галилеја.

Христос Васкрсну Ваистину Васкрсну!

Епиграм

Стари Франа мач обара
После стида и шамара
— Не, ја нисам рата хтео!
Муца тужно и проклиње
— Виљем ми га наметнуо!
Проклето му име било,
Бог и вера нисам хтео
Јер га не бих — па ни смео!

Бонко

Француски учитељи

Према статистичким подацима у Француској има око 25.000 учитеља. Од овог броја 13.000 хиљада је отишло да воју лужност, и до сада је 600 погинуло, 110 заоб- љено, а 2000 је рањено.

Дарданелска утврђења

Пре неколико дана дошли смо неколико речи из историје постанка Дарданелских утврђења. Данас да проговоримо неколико речи о самим утврђењима, којима је Дарданелски мореуз начичкан и која у Савезничкој акцији према Цариграду играју тако велику улогу.

Сам Дарданелски Мореуз дугачак је некаких 75 км. а ширину варира између 1500 до 7000 метара. Но и поред овако велике ширине Мореуз није плован по целој својој ширини већ само дуж западне обале, и то само за 200 до 300 метара ширине. Остала део ширине пливик је. У својој предњој половини Мореуз је начичкан батеријама и редутима за пешадију. Но, готово сва ова утврђења старе су конструкције. Батерије су већином са зиданим унутрашњим нагибом, а топовске табле су од камених плоча. Само код неколико батерија (на уласку и изласку Дарданела) блиндирани простори су од бетона. Код свих осталих су само зидани сводови од цигле. Пешачка утврђења су тако исто стари земљани редути са нешто мало зиданих заклоњених простора. Топови су тешких калибра старијег модела. Само Дарданус батерија има брзометну артиљерију. Ово се правда тиме, што су Турци раније увек стрепели од акције према Цариграду са приморске стране, те су Босфор утврђивали модернијим батеријама и наоружали их савременом артиљеријом.

Дарданелске батерије су гушће груписане на улазу и у средини дарданелског теснаца. Поред тешких батерија постоје у Мореузу и лаке батерије, које служе за брисање мртвих тренских углова око батерија, као и за обасипање бродова шрапнелском ватром у блиској борби и за одбијање јуришних колона. Тако

ка топа калибра 15 см. и 2 мерзера калибра 21 см. Бовали је затворена батерија са: 2 кратка калибра 15 сантиметра. Чам бурну („Боров рт“). Мала батерија са: 2 кратка топа калибра 15 см. Појрас (грчки: „Северац“). Батерија са 2 кратка топа калибра 15 см. Лодос (грчки „Кошава“). Батерија са: 2 кратка топа калибра 15 см.

Б. На азијској страни.
Орханије („Султана Орхана“) је 1895 године поправљена батерија, на спољњем улазу у Дарданеле; има: 2 дугачка топа калибра 24 см. Кум-кале („Тврђава на песку“), такође се налази на улазу у Дарданеле и има 3 кратка топа калибра 28 см.; 2 кратка топа калибра 26 см.; 2 кратка топа калибра 24 см. 1 кратак топ калибра 21 см. и 2 кратка топа калибра 15 сантиметра.

Хаџидије са: 2 дугачка топа калибра 35.5 см. и 7 дугачких топова калибра 24 см. Кале Султаније (зове се још и Чамелик) је новија затворена батерија код варошице Чанак-кале са 1 дугачким топом калибра 35.5 см. 1 кратким топом од 24 см. 1 кратким топом калибра 21 см. и 4 кратка топа калибра 15 см.

Нагара са: 2 кратка топа калибра 26 см. 5 кратких топова калибра 24 см. и 2 кратка топа калибра 15 см. Абидос-тепе („Абидосов врх“) са 2 кратка топа калибра 15 см. Дарданус (Историјско име) — Нова батерија са: 2 дугачка брзометна топа калибра 15 см.

Д. На европској страни
Ертогурл (историјско турско име). Пешадијско утврђење на доминирајућем вису спољњег дарданелског отвора. Снабдевано је са 2 дугачка топа калибра 28 см. (рекогносцирајућа оруђа). Седил бахр (значи „затвор мора“) Батерија на самом улазу у Дарданеле. Има: 5 кратких топова калибра 28 см. и један кратак топ калибра 21 см. Намазије („место где се клања“). Највећа батерија на европској страни. Има 2 кратка топа калибра 26 см.; 9 кратких топова калибра 24 см.; 3 кратка топа калибра 2 см. и 2 дугачка топа калибра 24 сантиметра. Меџидије („Меџидово“). Стара батерија. Има: 4 дугачка топа калибра 24 см. и 2 кратка топа калибра 28 см. Деирмен бурну („воденачки рт“). Стара батерија са 6 кратких топова калибра 24 см. и 1 кратак топ калибра 21 см. Конца сују („Козлина вода“). Стара затворена вода (знад Меџидије). Има: 2 кратка топа калибра 21 см. и 2 кратка, калибра 15 см. Хаџидије (Хаџидово). Стара батерија са: 2 дугачка топа калибра 35.5 см. Палас (грчки назив) Стара батерија са: 2 кратка топа калибра 15 см. и 2 кратка топа калибра 21 см.

ЈУРИШ НА — НАРОДНУ КЕСУ

Седам милиона динара

II. — Какви су опанци лиферовани —

При овој оптужби Милана Илића, Владе Илића, Живка Богдановића, и осталих злочинаца, пре свега мора се видети: какве су опанке оне лиферовали? У извештају анкетне комисије види се, да су опанци рђави; неупотребљиви; да та неупотребљивост улази скорје у цео број лиферованих опанка.

Али, у извештају анкетног одбора нема једно што је најглавније: какви су опанци: од какве су коже. Истина има извештаја хемичара, у којима се каже: „при прегледу пало нам је у очи да има несразмерно много опанка направљених од врата и трбуха, дакле од делова, који дају најгоре опанке, а мање од леђа и сати.“ Али хемичари не кажу да ли су и други: путем чинили пробе са овим опанцима, те да се увере и како су рђени, и каква се

Но поред напада флотом са Мора и кроз дарданелски Мореуз, могу бити Дарданели тучени и са сува — ако би се у Ксероском Заливу искрцале какве трупе и отпочеле акцију с леђа. За ту циљ Турци су подагли тако звану

Булаирску линију која везује Мраморно Море са Ксероским Заливом.

Булаирска линија дугачка је пет километра. (Састоји се у право из две линије. Подигнута је 1854 године, а 1876 је допуњена, Године 1891 подигнута су на овој линији још три утврђења.

Пред главном линијом налази се такозвана предња линија са 18 утврђења. За цело наоружање ове линије употребљено је око 50 брдских топова.

Акција Савезника састоји се из постепеног заузимања пролаза уништавајући редом батерије поређане на обема странама пролаза, као и из радова око уклања подводних мина и каменом натоварених бродова.

Али упоредно са овом акцијом несумњиво је да ће Савезници морати да искрцају и сувоземну војску како на европској страни, тако и на азијској страни, а евентуално и у Ксероском Заливу.

Акција против Дарданела није никада била немогућа ствар. Само што је данас за једну операцију потребно дужи време, но што је то раније требало. А то одтуда што је техника артиљерије и минерства данас на високом ступњу савршенства. Па, ипак и поред свега тога, акција ће бити крунисана успехом, Дарданели ће у најскоријој будућности морати да падну у руке Савезника. А њиховим падом у Савезничке руке биће уједно решено и питање о опстанку Турака у Европи. Д.

